

1. ročník

TÝDENÍK OF v HRANICÍCH

27. 1. '90

JACÍ JSME

Taky nejete spokojeni se stavem města? Kritiku je slyšet z různých stran. Někoho urží, že lidé nemohou a mnohdy ani nechtějí najít vhodný názor na závažné otázky. Jiný gleduje, kdo přijal myšlenky OF okamžitě a kdo byl nejdřív proti a pak se rychle přidal. Třetí počítá, kdo z KSČ vystoupil a kdo nevystoupil a uvažuje proč. Mnozí se vůbec odvracají od věci veřejných, ať ze zvyku či pod vlivem dosud nepřepracovaných obav ze zvrátu vývoje. Jiní je obviňují z vrostuhodné netečnosti. V této směšnici hlasů nechybějí ani ty, které odmítají všechno, co se změnilo s měni, vychvalují léta právě minulá a hrozí temnou budoucností.

Je nutno udělat malou bilanci. Naše město jako jedno z mála v kraji má své aktivní občanské fórum již od prvního týdne po 17. listopadu. Koordináční výbor OF soustavně spolupracuje nejen s OF v závoděch, na školách i v okolních obcích, ale také s MěstNV. Provedli závažné změny ve složení rady MěstNV i v jeho politice. Byl iniciátorem mnoha politických a kulturních akcí. Umožňuje občanům na společných nedělních shromážděních diskutovat o závažných otázkách života města. Zasloužil se o vznik novin. Po 50-ti

letech se obnovil v Hranicích týdeník.

Věříme, že naše noviny budou tribunou, na níž se budou otevřeně střetávat a tříbit různorodé názory občanů. Věříme, že živý kontakt se širokou občanskou veřejností prostřednictvím novin pomůže Občanskému fóru v Hranicích vyhnout se chybám a omylům, před kterými varoval v televizi Petr Pithart a Milan Kňažko.

-hr-

V ČÍSLE:

Proč jele auto z Hranic do Horské? Kolik to stálo? Kdo jel a proč? To jsou otázky, které zajímají část hranické veřejnosti. Nyní na tyto otázky odpovídáme.

OF v kině

V neděli 21. ledna se v zaplněném sále kina Svět konala další diskusní fórum, tentokrát na téma Hranice dnes a zítra. Ústý nového předsedy MNV pana J. Jaška a tajemníka MNV pana B. Hudce, zde byly zodpovězeny dotazy, týkající se palčivých problémů našeho města.

HRANICKÉ SOCHY

Obsahem posledního jednání školské a kulturní komise při MěstNV v Hranicích byla i otázka sochy TGM a sousoší vítání RA umístěné na školním náměstí. V této souvislosti byl připomenut i návrh poslance p. Honzika, aby sousoší v souvislosti s případnou instalací nové sochy T. G. M. bylo věnováno jako dar města Hranic sovětským dětem, kteří navštívívali školu na školním náměstí.

K tomuto návrhu byl vznesen protiergument, že se jedná o hodnotné umělecké dílo, které se stalo ve své době dokladem poděkování hranické veřejnosti Rudé armádě za osvobození města. Je

otázkou, zda vynaložené prostředky (500 tis. Kčs) byly užity opravdu na oprávněném místě, nebo zde je bylo možno využít na jiné, účelnější potřeby hranické kultury. Je zajímavé, že otázkami likvidace hodnot se nezabýval nikdo při odstraňování sochy T. G. M.

Nabízejí se dvě možnosti. MěNV by měl uvážít, zda zmíněné sousoší umístit v jiné části města, nebo ho opravdu věnovat sovětským dětem na rozloučenou...

B. Honzik
F. Močíško

Radek Doupovec je československý občan, který si vzal za ženu Sissel Strand, norskou občanku. Již deset let žije v hlavním městě Norska Oslu. Nakladatelství, pro které převážně pracuje jako knižní grafik, vyřadilo profesionální xerox MASHUA. Tento xerox ochotně věnoval Občanskému fóru v Hranicích s jedinou podmínkou, že si musí OF zajistit odvoz z Norska. Náklady spojené s dopravou xerocem do ČSSR norským dopravcem by byly neúměrně vysoké. Proto jsme se rozhodli xerox dopravit sami. Musíme si uvědomit, že doprava norským přepravcem a náklady s tím spojené (od pohonných látek, plat řidiče, po nájem vozidla) by musely být hrazeny v norských korunách .

Další otázka: Kolik cesta do Norska stála?

Odpověď: Především musíme poznamenat, že cestu a část nákladů s ní spojenou hradil Radek Doupovec. Z finančního fondu OF v Hranicích byla proplacena jen přeprava lodí a nákup kupónů pro tankování pohonných hmot v NNR. Veškeré ostatní náklady hradili jednotliví účastníci. Ne ovšem z částky OF, ale z vlastní kapsy.

Kdo jel a proč?

Především Miroslav Dreiseitel - řidič a majitel automobilu. Druhým řidičem byl Vlastimil Zbrank. Vlastimil Holcl za OF v Hranicích, který po celou dobu pobytu jednal s úřady, organizacemi a další pomocí OF. Na osobní posváni Sissel Strand a Radka Doupovce cestovali Jaroslava Vlasáková a Roman Holcl.

Do hlavního města Norska jsme přijeli v době, kdy se zakládalo OF Norska. Během krátké doby by měla přijít z Norska do ČSSR další pomoc, díky iniciativě členů norského OF.

Co jsme přivesli?

Především xerox MASHUA 4790 - dar nakladatelství Det Norske Samlaget. Od vysoké školy tělesné výchovy Oslo dva elektrické psací stroje, dvě počítačky a velké množství papíru. Norská asociace odebrala sociálních pracovníků nám darovala kalkulačtor Canon, elektrickou sešíváčkou na papír a drobné kancelářské potřeby. Mimo nezbytnou pomoc Radka Doupovce a Sissel Strand jsme obdrželi dary od paní M. Konápkové, J. Kristoforí, I. Charfreitaga, T. Silvertzena, paní Z. Hasmanové, I. Bergenové a T. Valmotové a dalších. Pro založení naší knihovny jsme získali první větší zásilku knih, časopisů a novin. Tuto knihovnu v nejbližší době pro veřejnost otevřeme. Gramofonové desky, cyklisty, spoustu balíků papíru, kancelářské potřeby jsme dostali od výše uvedených norských občanů. Od pana Janoušova se Stockholm jsme obdrželi 550 Nkr na zaplacení dieselu transitu přes Švédsko.

Příště sdělitky z cesty.

-OLX-

DISKUSE OF 21.1.1990

Kromě vystoupení těchto dvou představitelů, patřil nejzásadnější příspěvek primáře dětského oddělení v Hranicích MUDr. Svojsika, který kromě přednesení rezoluce hraničských zdravotníků informoval o nedostatku základního vybavení naší nemocnice. Mimo jiné zdůraznil, že ukončení výstavby a uvedení do provozu ambulantního a infekčního traktu je podmíněno finanční podporou všech místních podniků a institucí.

Na vystoupení MUDr. Svojsika ihned reagoval mluvčí OF v Hranicích Jan Koráb sdělením, že část výtisku z plánu OF v Hranicích bude věnována na získání chybějícího základního vybavení hraničské nemocnice.

S podobným přijetím se setkal i následující diskusní příspěvek, jehož autor se dovolával pravdivé informovanosti a celkové stavu životního prostředí v našem městě. Pan Pšenka informoval o požadavku OF ve Frenštátě pod Radhoštěm na okamžité odvolání všech rodinných příslušníků sovětských důstojníků, kteří se nacházejí v tomto městě. Ohlas publika naznačil, že tato otázka je aktuální i pro občany města Hranic.

Aktivista OF pan Bohuslav Hons, se ve svém vystoupení věnoval úkolům rady MNV a pan Bedřich Novák doporučil vrátit původní názvy některých ulic v Hranicích.

Nový předseda MNV pan ing. Jiří Jašek rezebroval a vysoce shodnotil práci občanských výborů v Hranicích.

K ekologickým problémům vystoupil pan Jařábek, který v souvislosti s oznámenými kontrolami kvality vody v řece Bečvě, hovořil o možných náhradních zdrojích pitné vody z okolí našeho města.

Mluví OF cementárny Hranice ing. Miroslav Grygar se zmínil o zoufalé bytové situaci v Hranicích a seznámil také přítomné posluchače s problematikou modernizace hraničské cementárny.

Te byly některé z diskusních příspěvků, které seznaly na nedělním diskusním fóru. Pokud budete mít zájem vyslechnout si názory našich spoluobčanů, případně se vyslovit k problémům, se kterými se musí naše společnost vypořádat, nezapomeňte, že další diskusní fórum se koná opět v kině SVĚT 4. února 1990 ve 12,30 hod.

Pozn. Naše posváni platí také ředitelům hraničských podniků, kteří by měli zodpovědět řadu otázek, týkajících se budoucnosti našeho města.

Otiber Eubela
Pavel Lukeš

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

CEMENTÁRNA

Cementárňský provoz je zárojem znečištění. Proto je úsilí s.p. Cementárny a vápenky Hranice v této oblasti zaměřeno na snížení znečištění, a to mimo jiné hlavně dobrou obsluhou a údržbou výrobních zařízení, včetně odlučovačů i rekonstrukcí a modernizace stávajících zařízení.

Rotací peci jsou vybaveny odlučovači, jejich provoz je registrován a ÚSTO pravidelně kontrolován. K vypínání nesmí dojít. Při havárii odlučovače se musí pec do jedné hodiny odstavit a závada odstranit. Pro snížení prašnosti uhelného hospodářství byl např. realizován ZM, jehož řešení je výmětní výdechů ze sušárny uhlí přímo do rotačních pecí. Je prováděna i mnoho dalších opatření, jako je kropení vápencové sušiči, kropení komunikací, očištění okolí strojí a koši, udržování čistoty apod.

Opravena stávající a výstavba nových zařízení bylo ve staré cementárně dosaženo srovnatelné tendence množství vypouštěných plynů a plynných látek do ovzduší.

Realizací způsobem však může být ekologie okolí ovlivněna jen probíhající modernizací cementárny. Projektové řešení stavby, technologie vícestupňového výpalu slínku a centrální řízení počítačovým systémem ty Siemens, dává předpoklad, že v Hranicích vyroste nejmodernější cementárna v ČSSR a tak dojde k velmi výraznému snížení znečištění. Celková emise sůry prachu a popílna bude činit jen 1638 tun za rok, oproti 4691 tunám nyní. Přitom se výpal slínku zvýší z 1500 tun za den 2500 tun za den.

Dosavadní tzv. "mokry" výrobní způsob tkví v tom, že jemně umletá surovina se promíchá s vodou na surovinový kal, který se zavádí do rotačních pecí a tam se vypaluje na slínek. Ten se pak spolu s dalšími přísadami umleje na cement. Při pálení slínku je tedy velká spotřeba vody a energie.

Proto nový tzv. výrobní způsob, který bude provozován v nové cementárně, znamená nejen úsporu vody, ale i poloviční spotřebu energie při výpalu slínku. Provoz bude plně automatizován a tak při téměř dvojnásobném zvýšení výroby cementu dojde k úspoře 5 pracovníků a paliva bude celkově spotřebováno jako dosud. Suroviny je dostatek.

Moderní počítačový systém nedovolí provozovat technologii výroby při překročení hygieny emise 50 mg/m³. Jen na odprašovací zařízení bude vynaloženo 67,5 mil. Kčs. Touto ekologickou stavbou se s.p. OVH připojuje ke státem uzavřeným dohodám o snížení emisí.

Ing. Miroslav Grygar
OP OVH

CO BUDEME PÍT I

Tuto otázku si už několik měsíců, které se psala spojují v roky, pokládají občané osady Famillie patřící k Jezernici, toho času integrované v komplexu Lipníka nad Bečvou.

Dávad otázky je burcovníci. V osadě neexistuje vodovod a spodní vody, které napájí soukromé studny, jsou značně znečištěny zemědělskou výrobou.

Už dlouho se hovoří o vodovodním přivaděči, který má vést z Lipníka do Hranic, a s plánovanou odbočkou pro Famillie. Výsledek je zatím neznámý a odpověď "snad už letos" opakovaná podruhé či potřetí nikoho nesvádnou vodou neráší.

Co tedy bude pít těch několik desítek lidí a mezi nimi i malých dětí, než se tento problém vyřeší?

Častotně svěřlo by do problému měla vést veřejné sezení občanského fóra a občanského výboru 29. 1. 1990, kde se kromě dalších otázek bude řešit i tato.

mluvčí OP Jezernice
Vladimír Paedk

VELEBNÁ SYMPHONIE PŘÍRODY? ... JÁ SLYŠIM JENOM HLASY
VOLAJÍCÍ O TOMOC!!

HRANICKÁ FÓRA

OF PRACOVNÍKŮ KULTURY V HRANICÍCH

Kultura v naší společnosti existovala v uplynulých čtyřiceti letech na okraji zájmu, což se projevilo jednak ve způsobu řešení veškerých jejích problémů a také v množství přidělovaných finančních prostředků. Výsledkem toho je např. dnešní neutěšený stav kulturních památek, paradoxy v podobě naprosto zastaralých a nevyhovujících kulturních zařízení v mnohých městech a nových, zcela nevyužitých kulturních domů v mnohých vesnicích. Připočteme-li k tomu chace v působení jednotlivých kulturních institucí a souběžně násilnou jednotu myšlenek donedávna produkovaných různými institucemi, tedy zjevnou ideologickou podřízenost kulturně výchovné práce, nutně nás vychází celkově pokleslá úroveň příjmců kultury, tedy nás všech. Neboť kultura je zážitek života a prostupuje všechny složky života společnosti.

My, pracovníci kultury, se domníváme, že v dnešní době je nutné, abychom dali najevo svůj zájem změnit tento neblahý stav a zároveň považujeme za svou povinnost upozornit slaspaň na nejdůležitější problémy, se kterými se potýkáme v našem městě.

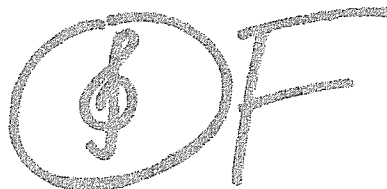
Předpokládáme samozřejmě podstatné změny, zejména ve způsobu řízení kultury, avšak nechceme čekat na pokyny "shora", už z toho důvodu, že existují věci, které tak jako tak budeme muset řešit sami.

A proto jsme se rozhodli založit OF pracovníků kultury města Hranic. V současné době jej tvoří zaměstnanci Sdruženého klubu RŮM, Městské knihovny a kina Svět. V nejbližších dnech nutně potřebujeme pracovníky vlastivědného muzea pro oblast Hranice. Přivítáme mezi sebou každého, kdo se na veřejném kulturním životě podílí a komu není lhostejný současný stav kultury v našem městě. Věříme, že společně zformulujeme náměty a požadavky na zlepšení tohoto stavu. Tyto pak zpracujeme v prohlášení, se kterým seznámíme veřejnost.

Centrum OF kulturních pracovníků Hranic je v kanceláři SK RŮM.

Věra Šronová, Ingrid Macilíková, Marie Jemelková, Eva Horáková, Renata Koczková, František Močíško

V Hranicích dne 24.1.1990

V neděli 4. února ve 12,30 v kině Svět uspořádá OF diskusi s občany na téma BYTY A HRANICE. Diskusi uvedou zodpovědní pracovníci jednotlivých organizací, kteří mají starost o byty a bydlení ve svých pracovních náplních.

Ve 4. čísle našeho týdeníku se budou moci čtenáři předběžně seznámit s fakty, která budou v neděli esou diskuse.

Z OBČANSKÉHO FÓRA MŠ A JESLÍ

I pedagogické pracovníce předškolních zařízení učinily současně politické situaci zážitek a vytvořily v jednotlivých oblastech okresu Přerov občanské fóra, tedy i v Hranicích.

Po několika setkáních pedagogické pracovníce podpořily a doplnily rozpracované požadavky ped. pracovníc z Prahy, týkajících se oblasti politické, výchovně-vzdělávací práce, kultury řízení, sociálního a právního zabezpečení, postavení MŠ a rodiny ve společnosti.

Tyto požadavky budou předneseny a obhajovány třemi zástupkyněmi OF okresu Přerov - I. Grygárkovou, I. Hájkovou, L. Němčákovou na konferenci předškolních pracovníc v Praze - 27. 1. 1990.

Dále přitomané ped. pracovníce schválily do funkce OSČI paní ředitelku Hlavicovou a do funkce poradce paní učitelku I. Barbořkovou. Věříme, že všechny tyto skutečnosti pomohou zajistit nové pojetí přístup k předškolní péči a trvalý úsměv na tvářích našich dětí.

1 y nás v Československu je levně... kde ve světě seřadíte inženýra za pár šupů měsíčně?

CTÍME PAMÁTKU NÁRODNÍHO BUDITELE JOSEFA HEŘMANA AGAPITA GALLAŠE ???

Tuto otázku jsem si položil naposledy v neděli 21. ledna 1990, kdy jsem jako poslanec volebního obvodu 17 společně s předsedou OV č. 4 panem ing. Kacetlem navštívil rodný dům J. A. Gallaše. Byl jsem nemile překvapen jeho dnešním stavem, zvláště když jsem zjistil, kdo v objektu této státem chráněné památky bydlí. Je ostudou naší generace, že dopustila tento zoufalý, nekulturní stav, v němž se rodný domek významného hranického rodáka a občana nachází.

Cožpak ti, jejichž povinností bylo starat se o tuto památku, si neuvědomili, kdo to byl Josef Heřman Agapit Gallaš?

Osobnost J. H. A. Gallaše přesahuje svým významem nejen rámec města, ale i kraje a celé Moravy.

Tento lékař-lidumil, básník, malíř, filozof, národní buditel se narodil v Hranicích 4. dubna 1756 v rodině sochaře a řezbáře, který pracoval na stavbách a úpravách církevních staveb. J. H. A. Gallaš byl žákem známého hranického učitele Benedikta Kellera. Na jeho doporučení odešel Gallaš studovat do Lipníka na pieristické gymnázium a posléze bohoslovectví do Olomouce. Studii zanechal ve druhém ročníku a odjel do Vídně, kde se věnoval studiu na vídeňské výtvarné akademii. Ani tuto školu nedostudoval, ačkoliv byl neobyčejně nadán. Těžká a nenadálá choroba změnila jeho následující život. Na výzvu svých přátel se věnoval samojičství. Jeho mimořádné teoretické znalosti a praktické dovednosti učinily z Gallaše vrchního vojenského lékaře císařské armády. Svou ráznou povahou a otevřeností si získal sympatie samotného císaře Josefa II. Na jeho rozkaz byl jmenován vrchním inspektorem vojenských nemocnic tehdejší monarchie. V roce 1791 však těžce onemocněl a byl nucen odejít do penze.

Dne 8. října 1791 odešel pětadvacetiletý Gallaš do Hranic, kde žil až do své smrti (15. února 1840). V Hranicích se ze své choroby zotavoval a roku 1794 se oženil s dcerou hranického měšťana Annou Anderlovou. Jejich manželství bylo bezdětné. O to více se však oba manželé věnovali výchově sirotů a podpoře chudých dětí. Poslední léta svého života byl Gallaš pronásledován chorobami, téměř oslepl a ochluchl, ale nikdy

neztrácel zájem o kulturní a sociální povznesení města.

J. H. A. Gallaš žil v našem městě půl století. Podrobně poznal život rodného města a kraje. Velmi podrobně se zabýval historií hranického regionu. Korespondoval s odborníky z Vídně, Prahy, Brna, Olomouce a jiných měst. Své odborné a literární práce zasílal těmto odborníkům k posouzení. Nezapomínal na povinnosti lékaře. Zavedl nové léčebné metody, věnoval se léčení a ošetřování chudých a nemajetných. Ve svém domě zřídil nemocnici pro chudé (ústav pro chudé nemocné), první tohoto druhu v celém kraji. Později zde byl sirotčinec.

Známe byla Gallašova všestrannost, jeho encyklopedické znalosti a zejména znalosti jazykové. Jeho největší láskou však byla literatura, knihy. Stal se zakladatelem první hranické knihovny, kde se snažil ohromědit co nejvíce knih psaných českým jazykem. Byl patronem základního vzdělání. Podporoval finančně existenci triviální školy a studia nadaných nemajetných žáků. Tyto žáky nejprve soukromě doučoval a potom na své náklady posílal studovat do Vídně. Lásku k rodnému kraji uvědoměle šířil pořádáním pravidelných rodáckých sjezdů v Hranicích.

Gallašova obrozenecká činnost byla nedocenitelná. Zejména jeho činnost literární. Tomuto obsáhlému tématu bychom věnovali speciální pojednání v příštích číslech našeho týdeníku.

Záleží teď na nás, abychom společným úsilím památku J. H. A. Gallaše předali a úctou dalším generacím. Fokujeme se zamyslet nad tím, co vše by se v rodném domku našeho slavného rodáka dalo realizovat. Nemáme však čeket, neboť domek chátrá a současní obyvatelé tohoto objektu nejsou zárukou dostatečné péče o něj.

Bydlím sice v jiném volebním obvodu i občanském výboru, ale asi bych nikdy nedopustil devastaci státem chráněného domu, rodného domu významné osobnosti našeho národního obrození, jak tomu bylo v případě bývalých předsedů tohoto OV. Oceňuji snahu a zájem nového předsedy OV 4 pana ing. Kacetla, který v rámci možností zajistil prostřednictvím PBN postavení nového plotu a vrat. Pevně věřím, že společným úsilím rodný dům J. H. A. Gallaše zachráníme. Nezáleží však jen na nás, ale na všech občanech našeho města, příslušných institucích a organizacích.

JEDNÁNÍ ZAČALO

Hranická škola českým žákům

V úterý 21. ledna se uskutečnilo první jednání předsedy a tajemníka MěstNV v Hranicích s ředitelkou sovětské školy. V našem městě je třeba co nejdříve vyřešit těžkosti s nedostatkem míst na LŠU a na zvláštní škole, nabízí se proto zcela zákonitě možnost navrácení budovy na školním náměstí města. Budova je prostorná, po generální opravě dobře udržovaná. Denně je sem autobusy sváženo 167 sovětských dětí z Frenštátu, Kozlova, Ostřavy a dalších míst. Sovětská škola má 30 zaměstnanců, většinou také dojíždějících. II kolektivů žáků je pohodlně rozmístěno, zbylo místo na učebnu angličtiny, hernu pro nejmladší žáky, knihovnu a přestornou šitárnu. Předseda MěstNV zdůraznil ředitelce školy požadavek hranické veřejnosti předat školu městu co nejdříve, popř. ještě před ukončením odejmu všech sovětských vojáků. V krajním případě v závěru tohoto školního roku. V pátek 26. ledna navštívila ředitelka sovětské školy MěstNV a odělila tajemníkovi, že očekává konkrétní informace od zástupce Střední skupiny sovětských vojáků z Milovic, který má na školu v příštích dnech přijet. O dalších jednáních bude hranická veřejnost informována.

-hu-

ZVEME

Dne 26. 1. 1990 se ve 12,30 hod v kině Svět uskuteční **VEŘEJNÁ DISKUSE OBYČNÝCH SÍDLIŠTĚ HROMŮVKA I** s představiteli MěstNV
 Na téma: Dostavba bloků B1, C3, C4.
 Diskuse se mohou zúčastnit všichni obyvatelé našeho města.

☺F

V neděli 21. 1. 1990 se v celé řadě míst naší republiky konaly dobročinné koncerty s názvem "Děti dětem", jejichž výtěžek byl určen na konto dětské onkologie v Praze. Takový koncert uspořádalo i OF v Bělčíně. Před zaplněným sálem Kulturního domu se vystřídaly děti z místní mateřské a základní školy, malí muzikanti z LŠU Hranice a závěr koncertu patřil zpěvákům Hranického dětského pěveckého sboru. Srdečná atmosféra v publiku a nadšené výkony účinkujících dětí byly nejlepším vyjádřením této krásné myšlenky.

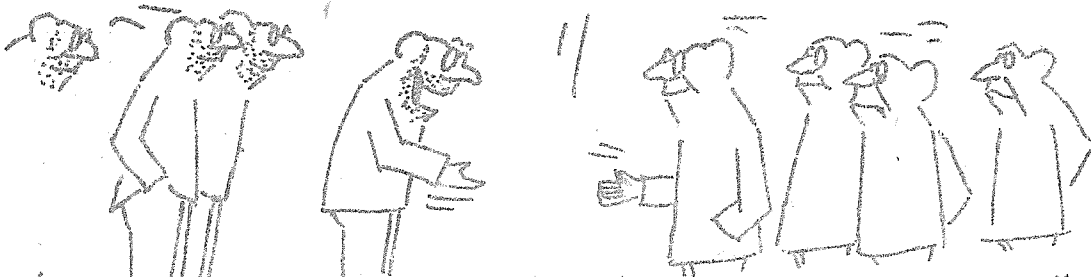
☺F

V pátek 19. ledna jsme uctili v Hranicích památku Jana Palacha tichým shromážděním občanů na náměstí. Pěvecký sbor Harmonie pod vedením dr. Jenasové přednesl citlivě vybraných skladeb sdružil pietní atmosféru slavnosti a stejně působivě vyzněly i verše v podání studentky gymnásia Šotkové. Pod Palachovým portrétem jsme rozložili svíčky a položili květiny. Z iniciativy OF tak vznikla v našem městě nová krásná tradice.

☺F

V současné době se mezi občany Hranic objevily a kelují fámy a ten, že poslanci PS Ing. Zemanal/bytem Slavíč, volební obvod Hranice/ a JUDr. Fanta/bytem Hranice, volební obvod Brantál/ se vzdali v tomto týdnu svých poslaneckých mandátů. Z telefonických rozhovorů s oběma poslanci PS vyplynulo, že tyto fámy, zřejmě záměrně šířené některými občany, se neskládají na pravdu. OF Hranice se od podobných praktik distancuje, neseuklání s nimi a podobné metody odsuzuje. Žádá se jmenovaných poslanců se svého mandátu, ani dalších funkcí spojených se členstvím ve PS nevzdal, nehodlá odstoupit a ani jejich vlastní strany o případném odvolání neuvažují.

/stav ke dni 26.1.1990/

Člově, my se ještě neznáme ... jsem váš nešťavec, současně tajemník!

§??§

KDO NĚSE ODPOVĚDNOST ZA TRESTNÝ ČIN ?

Tuto otázku si kladou hraničtí občané v souvislosti s nezákonnými činy, které byly spáchány na sochách T.G.Masaryka. V polovině sedmdesátých let byly tajně odvezeny z lapidária Vlastivědného muzea, které bylo na tovačovském zámku. Sochy byly později v Přerovských strojírnách rozbity na menší kusy, které byly roztaveny. Z roztavených kusů se dle potřeby odlévaly různé medaile či plakety pro potřeby OV KSČ a jiných "přibuzných" organizací a spolků. Tak se stalo, že hmotnost roztaveného bronzu zdaleka neodpovídá součtu hmotností obou roztavených historických a kulturních památek. Zajisté členové četli v předposledním čísle Nového Přerovska /19.1.1990/ doznaní bývalé ideologické tajemnice OV KSČ soudružky Matařánkové. Potvrdil se tak předpoklad pátrací skupiny OV Hranice, že stopy vedou na půdu OV KSČ v Přerově. V současné době se případem soch stále zabývají pracovníci oddělení hospodářské kriminality OO VB, kteří výsledky vyšetřování předávají prokuratuře. Bude následovat soudní řízení, najde se viník resp. vinici. Co bude dál ?

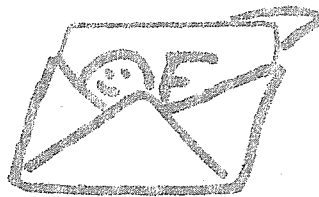
Hraničtí občané požadují, aby byla hodnota sochy uhrazena v plném rozsahu. Částku zřejmě nemalou, určí znalecký posudek pracovníků Památkové péče. Uvedené skutečnosti napovídají, že hledání toho, kdo nese odpovědnost za tento trestný čin, bude obtížné.

Jak už bývá v naší zemi zvykem, budou se živí soudruzi snažit přenést odpovědnost na soudruhy nežijící, kteří v inkriminovaných letech byli v partyzánských funkcích a měli de facto pravomoci. Tím by se otázka trestné odpovědnosti dostala na slepou kolej. K tomu nesmí v žádném případě dojít !

OV v Hranicích je toho názoru, že morální a hmotné škody nespáchali jen určití funkcionáři OV KSČ, ale OV KSČ jako celek. Ať tedy vyšetřování případu skončí jakkoliv, Hranice požadují finanční náhradu z fondu OV KSČ. Ani o haléř méně, ani o haléř více. Co městu náleží, ať je vráceno !

Byli bychom rádi, kdyby se občané našeho města k této otázce vyjádřili ve svých dopisech, které bychom zveřejnili na stránkách našeho týdeníku.

OV v Hranicích
BOBR

Dovoluji si předložit několik poznámek k připravované změně názvů ulic:

Hlavní náměstí v Hranicích se kdysi jmenovalo také Žerotínovo. Nevím, kdo byl autorem tohoto pojmenování, ani neznám důvody, které k tomu vedly. Domnívám se však, že Žerotínové nezasáhli do historie města, protože jediný příslušník tohoto významného rodu - Jan ze Žerotína - byl jen spolumajitelem Hranic jako manžel Anny Kropáčkové a to pouze v letech 1580-84. V řadě jiných měst ovšem měl tento rod značný význam, především jeho nejznámější člen Karel st. ze Žerotína, a toa jsou jistě oprávněně nazvány ulice a náměstí jejich jménem.

Pro Hranice měl však velký význam jiný moravský rod - Pernštejnové. V r. 1475 získal město a celé okolí Vilém z Pernštejna a až do r. 1547 byl jeho majitelem Vilémův syn Jan. Pernštejnové patřili v té době k nejvýznamnějším šlechtickým rodům u nás. Projevili se jako výborní hospodáři, kteří racionálně spravovali své panství, byli zámožní a nepotřebovali tísnit své poddané. Jejich doba přinesla městu hospodářské i sociální výhody, byla dobou rozkvětu. Z nevýznamného městečka se Hranice staly v hospodářské, správní a kulturní středisko celého zdejšího panství. Prosperovalo zemědělství, řemesla i obchod, nastal stavební rozvoj města. Četné stavební památky z té doby jsou důkazem chleby Hranic - především pozdně gotická síň v radnici a radniční portál, ale i stavební prvky bývalých šlechtických i měšťanských domů. Pernštejnové byli katolíci, ale byli tolerantní k jiným vyznáním a podporovali především české bratry, kteří s jejich svolením zde měli svůj sbor již od konce 15. st., zatímco na panstvích jiných majitelů byli pronásledováni a vyháněni.

Myslím si tedy, že je nevděčné, ani-li po tomto rodu pojmenována žádná naše ulice.

Starý název Čaputova ulice také nebyl náhodný; připomínal významného hraničského měšťana Ondřeje Čaputu, který v této ulici měl hospodářský dvůr a jehož dům na podlažní ulici zdobí cenný renesanční portál.

Před lety byla v Hranicích také ulice M.R.Štefánika, jehož jméno by mělo stále připomínat velikou zásluhu tohoto vzdělaného demokrata na vzniku Československa v r. 1918.

Park v Hranicích neel před 2. světovou válkou pojmenován po legionářích 1. světové války a byl tak připomínkou statečnosti a vlastenství prostých občanů v boji za osamostatnění Čechů a Slováků.

Marie Jašková
prof.historička

Pánové,

po přečtení Vašeho návrhu na změnu názvů ulic Vám musím napsat, že nescuhlasím s Vaším návrhem. Zvláště mě rozlobilo, že Vám vadí 1 Tř. 1. máje. Pokud vím, tak Vám vadí všechno komunistické. Toto je však svátek nejen našeho státu, ale svátek světový. To se týká 1 9. května. Mělo by se mi věřit, že už ani tyto dny ve Vás nehudí trochu úcty. Co je špatné na našem osvobození a konci války? Kdyby nás snad osvobodili Němci a ne Rusové, to by se Vám líbilo? Kdo z Vás tuhle dobu zažil? Nebo i dobu Masarykovu? Běžte se zeptat do Domova důchodců, kde žijí lidé, kteří by Vám řekli, jak se jim žilo za Masaryka. Já sama jsem s ním mluvila. On si každý na určitých lidech vybírá jen to, co se mu hodí. Nejsem komunistka, ale Vy ani Vaši mluvčí v Praze mě nepřesvědčili, že se nám bude žít líp. Mám 3 děti a bojím se do jaké doby rostou. Nevěřím Vaším slibům o krásné demokratické zemi. Za 20 let si můžeme říct jaká je. Podle mě, díky Vaším mluvčím, bude kapitalistická.

To, že Vám nevěřím já, Vám může být jedno. Nemluví však jen sama za sebe. Chtěla bych vědět, kolik procent lidí z Hranic chodí na Vaše fóra. Já znám ty ostatní a je jich opravdu moc, kteří se bojí něco říci, když s Vašimi názory nescuhlasí. Že se za Vás vystřídá jeden dikťák druhým, trochu odlišným. Jastliže se něco nesplní podle Vás, budeme stávkovat (viz Praha atd.) To není demokracie, ale ultimata. To je jedná z hlavních příčin, proč já a fóra druhých Vám v mnohém nedáváme za pravdu. Mám možnost mluvit s mnoha ženami, které nemají čas chodit na Vaše skoc. Přešla bych Vám slyšet jejich názory a vyjádření o Vás. Asi by Vás moc nepotěšily. Věřím tomu, že v Hranicích,

ale i ve státě je větší procento lidí, kteří Vám moc nefandí. Mají svůj rozum a větší představu o životě, než ti mladí.

Abych se vrátila k problému, kvůli kterému Vám píši. Věřte tomu, že i když se Vám podaří prosadit změny ulic, že je lidé budou s radostí vítat a učit se je nazpaměť. Každý je stejně bude jmenovat starými názvy, i když v adrese bude něco jiného.

Přeji Vám hodně "dalšího optimismu".

Jarmila Křesťanová
1. máje

Dopis pí. Křesťanové zařazujeme do rubriky Místopis, protože se především vyjadřuje k názvům ulic. Pro upřesnění uvádíme, že plány města, které OF vystavilo, nejsou návrhy. Uvádějí pouze názvy ulic dnešních a názvy původní, pokud se je podaří zjistit. Je na občanech, aby o názvech rozhodli. Pí. Křesťanová se rozlobila zbytečně. Tř. 9. května v Hranicích neexistuje, u tř. 1. máje jsme uvedli původní název Wilsonova, ale většina dopisů, které jsme dostali, doporučuje ještě starší název: Wádražní.

STŘEDISKO JUNÁKA HRANICE ZAHÁJILO ČINNOST

V sobotu 13. ledna 1990 se oslavo slavnostní shromáždění žinovníků JUNÁKA HRANICE.

80 členů schválilo plán činnosti na nejbližší období.

NAŠE SKAUTSKÁ ZÁSADA VŽDY BYLA:

Pracujeme pro mládež - dobrovolně, občasně a nezištně. Máme rádi pravdu, otevřenost, dialog a demokratické řešení ve všem. Chceme mluvit, spolupíit a spolupracovat jako rovnocenný partner s každým, kdo nám podává ruku ve stejném duchu. Chceme lásku a toleranci, odmítáme opak: zášť, pomstychtivost, nesnášenlivost a násilí. Spolu se svým skautským programem chceme především poznávat přírodu, chránit a zlepšovat naše životní prostředí, přírodu a krásy naší vlasti.

VÍTÁME DALŠÍ STARŠÍ ZÁJEMCE O NAŠI ČINNOST!!
ZŘÍDILI JSME SKAUTSKOU INFORMAČNÍ KANCELÁŘ
PRO STŘEDISKO JUNÁKA HRANICE V DOMĚ DĚTÍ A MLÁDEŽE.

VÝZVA VŠEM, KDO MÁTE SKAUTSKÝ MATERIÁL,
KNIHY, VLASTKY, KRONIKY!! VĚNUJTE JE STŘEDISKU.
POMOCTE NÁM VYBUDOVAT ODDÍLY!!!

STŘEDISKO JUNÁKA
HRANICE

O ZÁVISTI

Na Občanské fórum v Hranicích přišly anonymní dopisy, psané jménem dělníků a dělnic Sigmy Hranice. Dopisy s neuvěřitelnými pravopisnými chybami (má někdo dělníky za negramotné?) jsou psány zběhlou rukou na stroji bez nejmenšího překlepu.

Řeknete, že anonymy patří do koše. Patří - ale přece jen je třeba se nad těmito dopisy zamyslet. Anonymní autor se obrací jen v malé míře proti členům OF. Mnohem více se rozepisuje o tom, že bývalí (jasnovitě uvedení) funkcionáři a jejich děti vlastní vily, chaty a garáže. Napiše, zda dobře či špatně hospodařili. Fiše jen o tom, co mají.

Co vlastně chce autor anonymů? Plete si snad OF s prokuratorem a chce, aby vyšetřovalo jeho udání? Nebo chce, aby OF zveřejnilo jeho informace a bylo pak obviněno z pomlouvání kampaní? Není přece pochyb o tom, že funkcionáři minulých let měli vysoké příjmy a vysoké důchody, že dostávali různé výhody a dary a měli tedy za co stavět pro sebe a pro své rodiny. Mnozí jim to záviděli a dodnes závidí.

A o tu závist jde. Musíme si uvědomit, že se závist se v politickém systému minulosti kalkulovala a že byla vědomě vyráběna. Všechny ty vily, chaty a garáže - to vlastně byl jediný velký nápis: "Služ nám také jako jejich majitelé a budeš je také mít!" Bylo dost těch, kdo se tím dali přesvědčit. A jiní, detičeni očividnou nerovností příjmů, pomáhali si po svém. Hlásalo se: "Kdo nekrade, šidí rodinu!" I drobná obchodování sledovaly všude závistivé oči. Ze závisti se lidé udávali navzájem. A to vše bylo vládnoucím k užítku.

Co nám zůstalo jako dědictví z oněch dob? Úpadek morálky. Velká vzájemná podezřivost. Všeobecná závist. Pokud kvete mezi námi, je ke svobodné občanské společnosti ještě daleko. Anonym to ví, a proto jedovatou květinou vydatně zalévá, i když třeba tím potěpi bývalé kamarády.

Ještěliže jsme zjistili, oš se snaží, poznáme ho, až se znovu objeví kdekoli. Takže jeho dopisy můžeme konečně s úlevou hodit do koše.

-hr-

Odpověď na dopis čtenáře ing. Kratochvíle z Hranic

Nejen ing. Kratochvíl se rozhořčil nad v současnosti již téměř neobhájitelným stavem starobylého židovského hřbitova. Už v minulém čísle jsme přinesli některé z nesouhlasných myšlenek p. JUDr. Schlesingera na stejné téma.

Věříme, že ani hranické veřejnosti není budoucí osud hřbitova, dříve zapsaného do státního seznamu chráněných památek, lhostejný.

I naše redakce se chce zasadit o co nejrychlejší vyřešení tohoto závažného stavu. Na stránkách budoucích čísel budeme přinášet správy o příčinách, které vedly až k dnešní situaci. Dáváme hlavně prostor zděřením zdokumentovaným pracovníky krajské památkové péče v Olomouci. Podle našeho názoru se bude jednat o kompetentní přístup k celému problému.

Ochtěli bychom, aby kolem vandalské likvidace bývalého židovského hřbitova nevznikaly již žádné dohady, aby současný stav byl pravdivě zdovodněn a zhoštěn.

-lar-

Vážení přátelé,

se zájmem jsem si přečetl obě čísla vámi vydaného týdeníku a za svou ceobu (myslím si však, že to je i názor většiny vašich čtenářů) musím říci, že to je to, co naše město a vůbec občané velmi potřebovali. V čísle dva jsem si na téma týdeníku přečetl krátký článek, ze kterého vyplynulo, že anketa o název nebyla ještě uzavřena. Dovoďte mi tedy, abych se i já k tomuto tématu vyjádřil.

Pro zavedení názvu vašeho týdeníku názvem PŘEHLED se přimlouvám z těchto důvodů:

- a) obnovení tradice nezávislého týdeníku v Hranicích
- b) vyjádření p ř e h l e d u vaší redakce o společenském dění
- c) a na základě předchozího, získání p ř e h l e d u u jeho členů, mimo to je to krásné české slovo.

Už v roce 1930 začal v Hranicích vycházet týdeník, který měl název PŘEHLED.

Tolik tedy k názvu vašich novin. Přeji vám, ať se vám vaše práce daří, a to nejen ke spokojenosti vaší, ale i vašich čtenářů.

Josef Chrietel
1. máje 1966
Hranice

ROZHOVOR OF

VLAST MNE

Andrej SÁRKÁNY (nar. 14. 4. 1953) vyetu-
deval ober slovenština - angličtina na Univer-
sitě Komenského v Trnavě; před 11 lety odešel
do Velké Británie, kde později působil v BBC.
Od roku 1984 je zaměstnán v oddělení rozhlaso-
vé analýzy stanice Svobodná Evropa v Mnichově.

Využili jsme toho, že se svým spolužákem
a přítelem, písničkářem Ivanem Hoffmanem, při-
jel minulý týden do hranic, a požádali jej o
několik vět.

- Jak se cítí člověk, když opustí svou vlast?

"Víte, já vlast neopustil, ona opustila mne.
Odešel jsem proto, že to nebyla moje vlast, ale
někoho jiného. Lidé, kteří si ji přivlastňovali
a budovali podle svých představ a nikoli podle
představ těch, kteří tu žijí.

Každopádně ten pocit je mizerný; člověk
ně jakési obavy, výčitky, že zradil a s tím
je velmi těžké se vypořádat."

- A neopak, jak se cítí člověk, když se po
11 letech do vlasti vrátil?

- "To záleží na vztahu, jaký člověk k vlasti
měl a má. Pokud mu zůstala silná citová vazba
a stále se tím zabývá, pak je pro něj návrat
vlastně přirozený, normální; je to radostné
a smutné zároveň. Ale v každém případě je to
velmi, velmi dobrý pocit vrátit se do tak svo-
bodné země, jakou byla před 40 lety."

- Jste pracovníkem Svobodné Evropy. Jaky je
ohlas z domova na vaši práci?

"Stále dostáváme spoustu dopisů i telefoná-
tů, mnoho pochvalných, ale jsou mezi nimi i
hloupé provokace. Také vzkazy, nejnovější vti-
py, žádosti o informace. Kdybychom to nebrali
s nadhledem, asi bychom brzy zpychli..."

Je Svobodná Evropa opravdu tak svobodná,
jak stojí v jejím názvu?

"Myslím, že je. V myslích mnoha lidí je
SE pouze politickým, účelovým zařízením, jehož
cíle nejsou vždy srovnatelné s poctivou, objek-
tivní žurnalistikou. Ve skutečnosti je to orga-
nizace, která se snaží sdělovat co nejobjektiv-
nější informace, ke kterým československé obyve-
telstvo mělo (alespoň doposud) velmi omezený
přístup."

- Pro naši veřejnost je jednou z nejznámě-
jších osobností Svobodné Evropy Karel Kryl...

"Karel je velmi slušný člověk, kterého si
nesmírně vážím. A dobrý kamarád. Vybavují si
dvě úžasná setkání s ním. Hned to první na pů-
dě Svobodné Evropy - s člověkem, pro něhož Čes-
koslovensko znamená velmi mnoho - a pak shodou
okolností to poslední, v sobotu 13. 1. v Bra-
tislavě.

V exilu jsou lidé, kteří se velmi živě za-
jímají o dění ve vlasti, neboť s ní byli často
těsně spjatí profesně či společensko-politickou
aktivitou. Myslím, že pracovali dlouho a vytr-
vale, aby napomohli tomu, co se stalo. A ti
ostatní přispívali už tím, že si zachovali svo-
ji identitu a vytvářeli tak jakýsi most mezi
starou vlastí a zbytkem světa."

ANDREJ SÁRKÁNY
Tomáš Hermann

OPUSTILA